

Wehner Tibor

öt kis szöveg

a legfontosabb dolgok. kezdetben csak a legfontosabb dolgokról vezetett naplót (bevételi, kiadási napló, olvasmányok, váratlan történések, furcsa ügyek és jelenségek), de aztán ráébredt, hogy így elsikkadnak a részletek, és csonkul az egész is. fokozatosan kidolgozta a mindent naplóban rögzítés módszerét, amelyhez bizony számos különálló naplóra, valóságos naplórendszerre, és hatalmas energiára, kitartásra, állandó készenlétre volt szüksége. szigorúan tollal, kézírással dolgozott, a legújabb médiumokban és technikai eszközökben nem bízott, elszállnak azok majd, mint a szél, mondogatta időnként. szobája egyik falát egy nagy óra számlapja alatt hatalmas polcszerkezet hálózta be, a polcokon fokozatosan gyűlő naplók paksamétaival, laza betűrendben. ha fel kellett jegyeznie valamit, csak odalépett a polchoz, leemelt egy kemény táblás kötetet, és – a dátum, az óra és a perc rögzítésével – már jegyzetelt is. a kötetek címkéin a következő, néha áthúzogatót-módosított gyűjtőfogalmak szerepeltek a kezdetben bevezetett kategóriák megjelölésén túlmenően: itthon, eltávazások, hazatérések, külső konfliktusok, telefonok, elmaradt látogatók, ételek-italok, anyagcsere, higiénia, takarítás, rádió, tv, szemét, bevált ötletek, kudarcok, posta-ügyek, időjárás (szellőztetés), zavaró körülmények, lejárt határidők, offenzívák. bár időnként újra meg újra érzett valamilyen furcsa, erős késztetést, de azért arra mégis nagyon ügyelt, hogy ne essen át a ló túlsó oldalára, és a naplóírásról ne vezessen naplót. készen állt minden kihívásra és számonkérésre, de lassan szelíd meggyőződésévé vált, hogy korrekt válaszokban reménykedve kérdéseket most már csakis ő tehetne fel. egyedül a tűzvéstől rettegett: rémálmaiban rendszeresen visszatért a szörnyű látvány, amiként naplót az elektromos hálózatban keletkezett hiba következtében kitört tűz emészti el. elvégzett egy önkéntes tűzoltótanfolyamot, kéz alatt szerzett egy porral oltó kézi tűzoltó készüléket is, de még így sem nyugodott meg teljesen. ezért általában kikapcsolta az áramot, kora estétől reggelig üldögélt a sötétben, így nem történt semmi, és nem kellett feljegyeznie se semmit. kihasználva a tétlenség ritka alkalmát, hajnaltájt onanizálni próbált, de – máris visszatérhetett szenvedélyéhez – sorra kudarcot vallott.

a koldus. egy hirtelen ötlettől vezéreltetve (valójában csak unatkozott) koldusnak öltözött. azzal hitegette magát, hogy nem tesz mást, csak beáll a sorba: teljes jogú szereplőként részt vállal képmutató játszmajukban. korábban kacérkodott egy, a személyes részvételt homályban tartó koldusgép-konstruálási gondolattal is, de amikor részletesebb tervet próbált kidolgozni, ráébredt, hogy túlságosan nagy befektetésre lenne szükség, amellyel nem állna egyenes arányban a kockázat – az ilyen, váratlanul nagy bevételt hozó berendezéseket röviddel üzembe állításuk után általában elkobozzák az állami szervek. bár igencsak csalogató idea volt: egész nap szabad lenne, és csak esténcént kellene a gép üritésével, a bevétel begyűjtésével foglalkoznia (na és persze még

a könyvelés felelősségteljes feladata is rá hárulna), mégsem mert belevágni. pedig ha a prototípus mégiscsak beválna, a gépet több példányban szétterít-hette volna a városban. bármennyire is kecsegtető volt – képzeletében máris hatalmas autók, golfpályák, egzotikus utazások rémlettek fel –, végül elvetette az ötletet. ez nem a nyugati leleményesség és kifinomult kultúra hazája, ez a primitív, kisipari barkács-kelet, morfondírozott, miközben szakadt nadrágba és kopott, kinyúlt pulóverbe bújt, lábára lyukas, csámpás cipőt húzott, arcát kicsit kipirosította, hogy bőrszíne közelítsen az állandóan a szabad levegőn tartózkodó hajléktalanokéhoz, és elindult a régen kiszemelt hely, a forgalmas útkereszteződés mellett húzódó, az aluljáró lépcsőjéhez kapcsolódó, kissé össz-szeszűkülő járdasáv felé. ez a terület már évek óta nem volt foglalt, miközben sokkal rosszabb helyekért öldöklő harc dúlt. lekuporodott, hátát a házfalnak vetette, lába elé egy kis fémedényt és egy kartonlapot helyezett, amelyre nagy betűkkel azt írta, hogy NE ADJ. még régebben, egy pszichológiai tanulmányban azt olvasta, hogy a szánalomkeltés helyett sokkal okosabb és célravezetőbb, ha bizonyos helyzetekben meglepetést okozunk. elnézte a járó-kelő, tovasiető vagy lézengő embereket, de a szemkontaktust senkivel sem vette fel. a testek mozgásából is felmérhette, ki hogyan reagál az abszurd szituációra. minden alkalommal, amikor valaki lehajolt és pénzürmét dobott edényébe, azt mér-legelte, hogy vajon adakozott volna-e akkor is, ha csak azt írja ki, hogy ADJ. a félrefordított fejfel elsietőket nem osztályozta, ők bármely felirat elhelyezése esetén simán csak a csótány minősítést érdemelték ki (és a pszichológusok is elmehetnek a búsba). késő este, elunván, hogy már alig van egy-egy járó-kelő – meg a háta is fáj már rendesen –, felállt, az edényt és a feliratot, és az edényben összegyűlt pénzt számolatlanul hátrahagyva lement a lépcsőn az aluljáróba, hogy elvegyüljön a tömegben, de lent sem volt tömeg. szánalmas koldusjelmezében ott állt az aluljáró egyre jobban kiürülő, huzatos terében, hunyorgott a villogó neonfényben, és – bár korántsem érzett parányi elége-dettséget sem – arra gondolt, hogy ezt kobozzátok el, ha tudjátok, faszikáim.

mágneses kapu. valami rendszerellenesen működött, valamilyen differencia lehetett a szervezetében: az üzletek kijáratánál, az ár-kódleolvasó hálózathoz kapcsolt mágneses kapu minden esetben jelzett, ha áthaladt rajta, akár volt nála kifizetett, semlegesített áru, akár nem. mindig megszólalt a riasztócsengő, és ilyenkor pillanatokon belül körbevették a pénztárosok, a biztonsági emberek a nyakába ugrottak, a vásárlók meg tágra nyílt szemekkel, szemrehányó pillan-tásokkal figyeltek. egyetlen védekezési lehetősége volt: csak nagy ritkán, más-fél-két havonta járt vásárolni, s bár így tartósítószerekben dús, gyakran száraz, lejárt szavatosságú élelmiszerekkel kellett táplálkoznia, csak ritkábban volt kité-ve a megalázó vádaskodó-ellenőrző procedúráknak. kezdetben mindig ugyan-abba a boltba járt, abban reménykedve, hátha ott már ismerik, tudnak erről a gyengéjéről, de a személyzet olyan gyorsan változott, hogy nem volt jelentősé-ge eme taktikázásának. különösen kemény kihívást jelentett a papírbolt, ahol időnként – persze sokkal ritkábban – nagy tételben másolópapírt, írószereket és tisztasági cikkeket vásárolt, mert itt egy hallatlan kegyetlen, és valamiképpen évek óta változatlanul alkalmazott bádibildinges biztonsági őr vette kezelésbe. úgy tett, mintha még soha nem látta volna, de lehet, hogy valóban olyan buta

volt, hogy nem ismerte fel. próbálta minimálisra redukálni a fogyasztását, de enni azért csak-csak kellett, és néha egy-egy új cipőre, ruhadarabra is szüksége volt. némi remény akkor csillant fel számára, amikor a külvárosban véletlenül felfedezett egy olyan vegyeskereskedést, ahol nem volt mágneses kapu – az eladó nő feltűnően kedves és előzékeny volt, még egy nejlon bevásárlószatyrot is rátukmált ingyen –, de amikor másodszor tért volna vissza ide vásárolni, a bolt helyén már egy rendkívül gyanús műkörömszalon üzemelt (vendég nem volt bent egy sem). újra a városközpont csillogó-villogó üzleteire volt utalva, ahol az újabb, kéthavonta esedékes vásárlásánál különösen brutálisan bántak el vele: detektoros készülékkel körbetapogatták – a műszer éles, visító jelzést adott le szüntelenül –, majd meztelenre vetkőztették a mindenütt tükörablakkal felszerelt vizsgálószobában, és egy roppant ellenszenves, gumikesztyűs alak a testnyílásait és testüregeit is alaposan átkutatta. most rakja szét a lábát és jól hajoljon előre – napokkal később is a fülében zengett a fejhargon leadott, ellentmondást nem tűrő utasítása. természetesen most sem találtak nála semmit a megvásárolt és korrekt módon kifizetett árucikkeken kívül. néhány hét múlva felvette a már eredetileg is kissé bő átmeneti kabátját – a sok koplalás miatt az utóbbi időben leadott jó néhány kilót –, visszament abba a boltba, ahol olyannyira megkínózták, és a vizslató videokamerák szűk látószögét kijátszva megtömté zsebeit, a kabátja alatti ruharétegeit és redőit áruval: friss kolbászt, kenőmájast, sajtkrémeket, homogénezett tejet vett magához, és a csodálkozó pénztárosok mellett oldalazva kísértelt az üzletből. csak beugrottam valamiért, de sajnos nem találtam, szólt vissza a bejárattól. a mágneses kapu ezúttal néma maradt. a bolt előtt kiemelt egy üres bevásárlókocsit a gondosan rendezett sorból, belefeküdt, elrúgta magát, és hason fekve, kalimpáló lábakkal elindult a főtér felé a lejtős sétálóutcán. egyre fokozódó sebességgel gurult, közben a teste súlya alatt kissé összelapult, elegáns csomagolásából kibuggyant a kenőmájás és a krémsajt, a tejes doboz kidurrott, de nem törődött a testét simogató hús kenőcs-pakolással, és a kocsi után húzott fehér csíkkal sem, inkább arra ügyelt, hogy jól lavírozzon a terepakadályok között. persze a főtérig nem ért le, a kocsi bal hátsó kereke az egyik virágágyás-sziget peremén gellert kapott, és járgánya felborult. amikor a járókelők felsegítették, csak annyit kérdezett: hol vannak a kamerák. miféle kamerák, érdeklődött egy testes nőszemély. azt hittem, hogy a városi képviselőtestület most rendezte meg a flúgos futamot, mondta. erre valaki karon ragadta: a körzeti megbízott bekísérte az őrszobára és a dolgok szokásos rendje szerint rabosította – fotó, ujjlenyomat, adatok –, de a bevásárlókocsi rendeltetésellenes használatán túl különösebb vádpontot nem tudott jegyzőkönyvbe foglalni, ezért szigorú szóbeli figyelmeztetés után – a saját testi épségét sincs joga veszélyeztetni, károgtat – elengedte. amikor kissé elnehezülve hazaérkezett, a lakásában minden idegennek tűnt. csodálkozva vizsgálgatta az asztal felett a falon függő képet, rendkívül gyanús volt, mint ha még soha nem látta volna – két sakál vicsorgott egymásra a sivatagban –, ezért gyorsan leakasztotta és becsúsztatta a szekrény mögé. letörölte magáról a zsíros krémeket – a sajtpép átható szaga már-már kellemetlen volt –, aztán megszabadult a kolbászoktól is: bedobta a vécébe. amikor meghúzta a kissé akadozva működő vízöblítő zsinórját (korábban ezzel sem volt semmi baj), önkéntelenül is arra gondolt, hogy a csatornában tanyázó patkányok valószínűleg

a szokásos, nagyméretű szarhurkáknak fogják vélni váratlan küldeményét, és nagyvonalú ostobasággal hagyják elúszni a legfinomabb falatokat a nagy kloáka felé.

a síremlékpályázat. arra gondolt, hogy ideje meghirdetni szűk körű síremlékpályázatát. elvégre jogában áll tudni, hogy mi kerül majd földi porhüvelyé fölé, és – ebben az esetben ez szó szerint értendő – végső soron van valami köze ahhoz, hogy milyen lesz a saját síremléke, az egyetlen hozzá fűződő, konkrét és időlegesen fennmaradó tárgy a nyilvános térben. azt természetesen már réges-régen meghatározta, hogy melyik legyen a sírját befogadó temető: egy kis vidéki település domb aljában meghúzódó sírkertje, amely a szőlők felé vezető földút mentén fekszik (az egyik pincében egyszer ő maga is alaposan felöntött a garatra). nem mindegy, hogy a majdani síremléken hova kerülnek a feliratok, sőt az sem mindegy, hogy milyen a betűtípus. és fontos, hogy ne legyen kommersz az egész, és ne legyen gyorsan elkorhadó fakereszt vagy totemoszlop (kopjafa) sem. figurálisat szeretett volna, esetleg néhány stílusos jelképpel, és tükrözze, hogy egész életében rendre vágyott: legyen rendes helye a virágoknak, a koszorúknak, a mécseseknek is. (a sírkövesek mintakönyveinek kínálata ezért sem elégítette ki igényeit: a vázákra és a mécsesstartókra egyáltalán nem figyeltek, vagy ha igen, akkor idegen testekként, függelékszerűen jelentek meg a jobbra átgondolatlan, gyakran antiesztétikus kompozíciókon.) részletesen kidolgozta a pályázati kiírást – pontosan megjelölte a mérethatárokat, a költségvetést, a határidőket –, de közreadását egyre csak halogatta. amikor véletlenül összefutott az egyik régi szobrász ismerősével – akinek majdani pályázati részvételében titokban bízott – a spermabankban (az intézmény címét csak hosszú kutatómunka eredményeként sikerült meglesnie, és senkinek sem kívánta utólag azt a cécót, aminek itt alávetették), végleg elvetette a síremlék-állítási szándékát. hazafelé elszundított a villamoson, és a végállomáson a takarítók már hiába rázogatták a vállát, hogy szálljon le.

a besúgó. hosszú évekig halasztgatta az ügyet, de aztán elszánta magát és beadta kérelmét. némi izgalommal vegyített undort érzett, amikor a múlt rendszer titkosszolgálatának nyitott archívummá minősített irattárában (ahová nem volt éppen könnyű bejutni) az önmagát igen szimpatikusnak és megértőnek véelő ügyintéző – régi, kipróbált káder lehetett – leültette egy üvegfalú, de lefüggönyözött fülkében. azonnal hozom az anyagát, kis türelmét kérem, mondta. ez már rosszul kezdődik, anyagom van, tűnődött a várakozás perceiben. kiszáradva megérkezett a paksamétával az együttérző munkatárs. gyorsan aláírta az átvételi elismervényt, és miközben felállt, mintegy véletlenül kilesett oldalt a függöny mögül – azt látta, hogy mellettük egy hasonló, lefüggönyözött fülke van –, és az ügyintéző önkéntelennek tűnő mosolya kíséretében kihátrált a folyosóra. mint belépéskor, kifelé is megküzdött a biztonsági rendszerrel – sohasem tudta elsőre eltalálni, hogy a kapun kívül posztoló őrtől kapott mágneskártyát hová kell bedugni, és most sem volt senki a kihalt előcsarnokban, akitől segítséget kérhetett volna –, de aztán csak kijutott valahogy. az utcán kissé tompult torkában a fojtó érzés, fellélegzett, és a titkosszolgálati, most már korántsem titkos székháztól távolodóban betért az első kávézóba. leült a bejárattól legmesszebb

fekvő, hátsó sarokba, rendelt egy vodka-tonikot, és amikor a bizalmaskodó modorú pincér – aki naponta találkozhatott mostanában hozzá hasonló, nagy szürke iratcsomaggal betérő figurákkal ebben a városrészben – ellépett végre az asztalától, gyorsan felbontotta a testes borítékot. a sűrűn telegépell papírlapokat lapozgatva, a sorokba bele-beleolvasva negyven-harminc-húsz éve történt események idéződtek fel emlékezetében – érdekes, voltak bizonyos részletek, amelyekre ő már nem is emlékezett –, csak egyes szám első személy helyett mindent harmadik személyben rögzített a szöveg. a második vodka-tonikot iszogatva már csak a jelentések aláíróira koncentrált, és gyorsan megállapította, hogy a legtöbb, és általában igencsak részletes, leghosszabb beszámoló írója egy behízelt modorú, szerencsétlen – de valójában teljesen tehetségtelen – amatőr festő, kápé volt. a dilettáns művésszel két-három hetente manapság is összefutott egy-egy kiállításon vagy az utcán, most is a régi helyen, a környéken lakhatott. mindig szívélyesen üdvözölte, és egy-egy semmitmondó kérdést tett fel még az utóbbi időben is, legutóbb a plein air tájképfestészet nyomasztó, borús időben történő gyakorlásának lehetőségeiről érdeklődött, mintha mi sem történt volna, pedig tudhatná, vagy nagyon jól tudja is, hogy már régen tudom. alighogy hazatért, a szemétkosárba dobta az iratcsomót, de nem hagyta nyugodni a gondolat, hogy itt egy tisztázatlan, lezáratlan ügy van. próbált elvonatkoztatni a saját személyétől, megkísérelt felülemelkedni személyes sértettségén és hiúságán, de újra meg újra arra a következtetésre jutott, hogy akárkiről is van szó, rendbe kell tenni ezt a múltat összemocskoló dolgot, ki kell fésülni a besúgó-megfigyelt viszony szálait. tiszta lapot kell teremteni. (miután már régebben többször is hallotta ennek a kifejezésnek a latin megfelelőjét, hosszú keresgélés után lelt rá a szótárban a tabula rasa változatra, amelyről azt feltételezte, hogy ebben a történetben szüksége lesz még rá.) először azzal az ötlettel kacérkodott, hogy felkeresi kápé-t, és miután bemosott neki egyet, felteszi a kérdést: ha egyszer festőművész, akkor a festői megfigyeléseit és benyomásait miért inkább szöveges formában rögzítette. néhányszor járt már az átható macskaürülékszagtól bűzlő műtermében, ahol mindig hányinger kerülgette és kicsit egyébként is feszélyezve érezte magát, ezért aztán elvetette ezt a lehetőséget. aludt a problémára egyet. másnap reggel tétovázás nélkül a belváros felé vette az irányt. az államvédelmi hatóság ügyfélszolgálati irodájában húzott sorszámot, de amikor szólították, azonnal jelezte, hogy egy döntésképes, magas rangú, tapasztalt tisztviselővel szeretne fontos ügyben beszélni. meggyőzőnek vélhették igénybejelentését, mert mintegy háromnegyed órás várakoztatás után átvezették egy ablaktalan, rosszul álcázott rejtett kamerákkal és mikrofonokkal felszerelt kihallgatósobába, ahol a nagy üres asztal másik oldalán ülve egy napszemüveges, középkorú férfi fogadta. csak annyit mondott: röviden, hallgatom. előadta problémáját: idős korában is szeretne hasznos állampolgárként élni és tevékenykedni, és miután környezetében egy rendkívül veszélyes, a társadalmi értékeket fenyegető, a múlt rendszerben besúgóként tevékenykedő, egyébként tehetségtelen alakra lett figyelmes, megfigyelői-ügynöki felhatalmazást, megbízást kér. már most megígérheti, hogy megbízható, pontos, korrekt besúgói jelentéseket fog írni kápé minden megnyilvánulásáról. a napszemüveges elhúzta a száját. ma már nem ilyen módszerekkel dolgozunk, rohamléptekkel fejlődik a technika, mond-

ta. mi államvédelmesek vagyunk, nem titkosszolgálatiak, fűzte hozzá, a titkosszolgálati jelzőnek ironikus nyomatékot adva. de nem baj, ha maga nem tudja a különbséget. felállt, és kimenőben még visszaszólt: a régi rendszert éltető módszerek önkéntes gyakorlóit azonban nem háborgatjuk. kissé tanácstalan volt még akkor is, amikor a sarkon felszállt egy autóbuszra, amelyről fogalma sem volt, hogy hova megy. mintegy másfél órás, számára teljesen ismeretlen városrészeket érintő kanyargás után az egyik megállóban – ahol feltűnően nem volt semmi: se egy ház, se egy útkereszteződés – előrement a sofőrhöz, és könnyedséget színelve megkérdezte, hogy most már bizonyára hamarosan megérkezünk, de a buszvezető gázt adva némán a személyzettel menet közben beszélgetni szigorúan tilos táblára mutatott. lassan minden utastársa leszállt, egyedül utazott. türelme fogytán újra előrement. a sofőr ekkor lelassított, megállt, behúzta a keziféket, komótosan ellenőri karszalagot húzott a bal karjára, és szigorú képet vágva a jegyeket kérte kontrollálásra. hiába próbálta bizonygatni, hogy ő már megette a kenyere javát, a sofőr-ellenőr hajthatatlan volt. miután semmiféle jegyet vagy papírt sem tudott bemutatni, le kellett szállnia. a busz elviharzott, de ideje sem maradt körülnézni, mert magával sodorta a felháborodott méhészek tüntetőinek agresszív, masszív tömege. az utolsó megrögződő emléke egy demonstrációs tábla felirattörödéke volt – a minőség a legfőbb garancia, szarháziak –, de ennek a szövegfoszlányának látszólag már nem volt túlságosan nagy jelentősége.

Elindult...

www.naputonline.hu

NAPÚTONLINE

Mondd meg nékem, merre találok...

Kezdőlap
Hírek
Rovatok
Pályázat
Játék
Print
Visszhang
Szerzőink

Zsigmondi Zsolt: Három vers

és akkor a lány És akkor a lány, aki a közforgalmi sáv túloldalán állt, akkor az a lány, aki nagyon szépen állt ott, nagyon

Népszerű

- Az Eredendő – Kobza Vajk kiállítás
- Suhai Pál: Csillagdélután – estebe hajlón (Levélfá, 1)
- Jack Kerouac: 11 haiku
- Pályázat | Vonat
- Szondi György: Para dig ma? Ma igazán, a paravilágban (Levélfá, 2)

Kiemelt